

nyei.
bjának már
nden való-
olyan nagy

a publikum
estén azt a
s darabot,
aratott leg-
al.

és Neményi
vendéglátók.
(84)
enc fellépésé-
at 35.)
Lantos Bela
ok bemutat-
oriat 36.)
picéret 5 sz.
kor.)

igjatek-ujdon-
ésév. I. Pom-
g, Medgyaszay
aszony. Opc-
a fellépésével,
magánzámái.

Neményi Lili
szállított hely-

dour márkiné.
Vilma felé-
y Vilma új
B. Sorozat-

Lengyel Irén,
llépése. Napi
(.)

pek
ámára.

kedvezőbb

lmi és

át küldje be
imutatásban

aron L. Pop10

szépség és nyoma
Kolozsvár, St. Baron
(Szeged-utca) 10
Telefon:
szépség és kiadóhivatal
877, 238 és 1047
H. Sz. ...
szépség és kiadóhivatal
877, 238 és 1047
H. Sz. ...

UJ KELET

SZÉKSZÉK POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
— Romániában
Egész évre — 1050
Félévre — 500
Negyedévre — 290
Egy hónapra — 100
Az előfizetési ár a „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejellel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egy évre — ck 2—

1938 Szeptember 9 Csütörtök

Kolozsvár * IX. évfolyam * 201 szám

5687. Tisri 1

Kir. udv. szállítók

A legszebb valódi

Keleti gyöngyöket

dus választékban

Fenyő és Braunfeld

ékszerüzletében lehet beszerezni.

Cluj, Piața Unirii 15.

Telefon interurban 6-43.

A zsidóság két ujesztendeje

Irtá Szabó Imre

Két ujevünk van nekünk zsidóknak. Niszán hónapjával is esztendő kezdődik, a zsendülő tavasz, az ébredő erők, a bontakozó és feltörő élet új nappal vizik életünket ekedettel a nyári érlelés felé, de az „év feje,” az igazi újév mégis ez a mostani, amelyik belehullik egy letarolt, fájdalmas csengőű terméshetbe, sárguló vegetációba, panaszos, messziről jött szelek borzongató birodalmába. Belénk markol az enyhe napokon egy hideg fuvallat, ránk kopogtat és intve int hívások elhagyására, gonoszágoktól való visszatérésre int, hogy hogy emberiségünk legyünk, az igazság szavát keressük és a jósnak, e kimondottan zsidó erkölcsök, szerezzünk érvényt minden cselekvésünkben és hajlandóságunkban. *וְיָשֵׁב יְהוָה אֶת-יְהוּדָה וְאֶת-בְּרִיתָא*

A próféta is az ősz szimbólumával — „El-szárad a mező zöldje, bimbó is elfonnyad”, a mulandóság hangulatával muzsikáltatja föl az örök életet. „Mert az Ur szava mindörökké megmarad”. Mulandóságot és mulhatatlanságot hasonláz felénk a sofár, pusztulást és mégis időkkel dacoskodót énekel nekünk az ősz bágyadt melege: elmúlását az egyének és megmaradását a magát örökké regeneráló természetnek. A fajok hosszú életét izeíti az ősz panaszos orkesztere szemben az ember arasznyi létével. Ez a mi ujevünk a számvetés és a észmélés dátuma, amikor megkérdesszük magunktól: tettünk-e valamit futó, egyre halkuló életünkben, valamit az örökkévalóságért?

Az elmúlt év zsidó dologtevése láttára igent válaszolhatunk. Igenis cselekedtünk és a cselekedet gyümölcsei érnek, nem maradtunk zsidó lelkiismeretünk adócai és megtettünk mindent, amire rohaszans tünepi szimboluma bennünket elkötelez. Dolgoztunk a zsidó nép továbbéléséért, dolgoztunk, hogy egyes generációk léténésével a nép maga el ne süljedjen. Szívcs, dacos akarással követeltünk jogokat népi kulturánkért, sajátos életnyilvánulásaink főnmaradásáért, követeltünk és áldoztunk.

A megpróbáltatás nehéz éveit után, amikor már veszendőnek hittük a jövőgeneráció zsidó szel lemiségét, amikor az a veszély fenyegette, hogy tömegesen kell kitenyésztenünk magunkból az áthasonultak csunya és kárhózatatos típusait, ime megkaptunk kulturális örendelkezésünket. Iskolákat nyithatunk a magunk tradíciótól a magunk filozófiájától, a magunk erkölceitől áthatott iskolákat. Elemi jog ez, de ezt is az az elszántsággal, azal a keserű, de soha lemondásra nem kapható daccal verekedtük ki, amivel előttünk élt generációk származtatták ránk a zsidó géniusz.

A nép belső, motorikus erőktől hajtott elrendeltetése követelte ezt a harcot, vagy olyan

egyének diktátuma ez, akik korainból teremtődtek ki a mi magnumesbült érzésvilágunkkal, kifinomodott és egyre frissülő eszmiségünkkel és azzal a csodálatosan tisztult erkölccsel, ami a Biblia népének fiai között lehető föl leginkább, ezt a kérdést, r. bbi Juda Hansaszinak ezt a vitáját a bölcsékkel *מִי פָּרַס לְפָנָיו אֱלֹהִים* — *מי פָּרַס לְפָנָיו אֱלֹהִים* ne bolygassuk most.

A zsidó örökkévalóság parancsát a nép meghallja és kiválasztottjaival végrehajtja. Lengyelország milliós zsidó tömegei a kivított kisebbségi jogok árnyékában olyan kulturumukat fejtenek ki, ami ámulatba ejti mindazokat, akik látták, vagy tudják, hogy ez a népkisebbség milyen kétségbeesítő gazdasági viszonyok között tengődik. E kultuszabadság egyik virágát látjuk legutóbb Erdélyben a jiddis színészetben, amely alig ötvenéves, nem is folyamatos fejlődés után túlhaladja sok olyan nemzet színművészetét, amelyek régi államisága és évszázados szepadi tradíciója van.

Látjuk az asszimilációba szinte elmerült német zsidóságot, milyen héroszi energiával kerrei helyét a nagy zsidó népközlésben és olvastuk a genfi kisebbségi konferenciáról szóló tudósításokban, hogy e fontos tanácskozás minden manifesztációjában milyen nagy szerep jutott a zsidóságnak.

Németországot ünnepélyesen felvették a Népszövetségbe

Gazdasági szövetség jön létre Genfben Németország és az antant között

Fontos tárgyalások kísérik a Népszövetség III-ik ülését

(Genf, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség mai ülésén végre megtörtént az a történelmi aktus, amelyre már ez év márciusa óta készülnek a nagyhatalmak. Németországot felvették a Népszövetség állandó tanácsstagjainak sorába. A felvétel által, amely ünnepélyes külsőségek között ment végbe, teljesen új helyzet állott elő az új európai politikában, amely mindeddig éppen Németországra a nemzetek ügyeinek intézésétől való távollátása miatt szenvedett sokat. Ebben a pillanatban már csak Spanyolország és Lengyelország hagyott nyitott ajtót maga mögött, kétséges azonban, hogy ez a két állam veszélyeztetni próbálja-e az európai nemzetek nagynehezen helyreállott egyensúlyát.

(Genf, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség ülésére idáérkezett delegátusok között rendkívül fontoságu gazdasági tárgyalások kezdődtek. Vandervele belga delegátus úgy nyilatkozott a sajtó képviselői előtt, hogy Brüsszelben ismét felvették a nemzetközi vaskartell-tárgyalások fonalát és a tárgyalások már annyira haladtak, hogy Németország, Anglia, Franciaország, Belgium Luxemburg között hamarosan ideiglenes megállapodást fognak eredményezni.

Miután a volt belga külügyminiszter elérkezettnek látta az időt, hogy ezekről a tárgyalásokról a nagy nyilvánosság előtt beszéljen, nincs semmi ok további titkolózásra és az angol delegáció tájékoztatta a sajtót, hogy ennél sokkal masszívabbnak tervek vannak megvitatás alatt az angol delegátusok körében Genfben.

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy már itt Genfben Németország, Anglia és Franciaország gazdasági érdekképviselői és ipari között, amelyeknek gyártmányai más iparok anyagául szolgálnak, tehát nemcsak a bányászati és nehézipar, hanem a vegyi vállalatok között a legmasszívabbnak gazdasági kapcsolatot teremtsék meg. Az angol delegáció egyes vezetői nem titkolják, hogy az említett országok gazdasági csoportjai között máris részletekbe menő tanácskozások voltak és e tekintetben utalnak Castel német nagyiparos legutóbbi dr. dai elnöki beszédére, amely az érdekelt tényezőket egy ilyen gazdasági konferencia óriási horderejére figyelmeztette.

Követte ezt a példát Schilweberg dr., aki

Egyszeri felhúzással

400 napig járó órák

megérkeztek

DUNKY & BEER

ékszerüzletbe

Cluj, Piața Unirii 29. (Layda-úkrászda mellett).

Ha azámot vetünk tehát, vajjon történelmi valami a lehanyaglott idők során az eljövendő idők érdekében, nyugodtan mondhatjuk, hogy a zsidóság kiválasztottjainak elitecspata: akik a politika porondjára, akik az Eric Jiszraelért való gyűjtőkecióban, akik a tudományok, a munka és művészet megszervezésében elől haladtak, ez a csapat és velük a nép széles rétege megtette a zsidó közöséggel, az örökkön élő néppel szemben kötelességét. Az elmélyülésnek e napján csak a zsidó lelkiismeret zord fuvallmát, akik elbujnak a közöséggel való áldozathozás elől. Járja át őket a szegény fájdalma és keressék lelkük egyensúlyát az igaz zsidóságban való visszatérésben. Hogy az „elzáratt zsidó” ismét kiviruljon és *וְיָשֵׁב יְהוָה אֶת-יְהוּדָה* benső áldás és külső szerencse nyomuljon mindnyájunk életünkre!

a német gazdasági élet nemzetközi kapcsolatairól beszélt és nyíltan beismerte, hogy Anglia, Franciaország és a német birodalom hatalmas gazdasági csoportjai között már megindultak az előkészítő tárgyalások. Természetesen egyelőre nem biztos, hogy e hatalmas gazdasági tárgyalások még itt Genfben fognak-e megtörténi, mindenesetre abból a tényből, hogy Vandervele a nemzetközi vaskartell-tárgyalásokról, amelyek a tervezett hatalmas építmény alspillérei, éppen most itt Genfben lényegesen láttá a nyilvánosságot tájékoztatni, természetesen követhetünk lehet, hogy Genf az a hely, amelyet a tárgyalásokra kiszemeltek.

Beavatott helyen hangoztatják, hogy még ezen a héten tárgyalások fognak megindulni erről a kérdéstről Chamberlain, Briand, Loucheur és Strazemann között. Loucheur tegnap este úgy nyilatkozott, hogy ennek a nemzetközi gazdasági konferenciának összehívására sür-gős és a terv megérett a megvalósításra. Bálá hatatlan politikai jelentősége van a felmarült gazdasági kapcsolatnak, hiszen az egész Népszövetséget ez mozgatja, ettől függ Európa további megbékülése és gazdasági talpraállítása.

Két igazi világságer: **Estrella Tango** 80 lei. **La Barcelona** 30 lei. — Fekete Tivadar szövegével most jelent meg. Moravetz kiadás, mindent kapható. Egyéb slágerek: Valencia 30 lei, Pique Dame tangó 24 lei, Mon Pairs shimmy 24 lei, Senja fox 30 lei. Mindent kapható.

Dr. Klein Miksa nyilatkozata

Közöltük, hogy a „Cuvantul“ egyik leg-
 úbbi számában dr. Klein Miksa hosszabb
 cikket írt azzal a vitával kapcsolatban, amely
 a zsidó tanulóknak a magyar iskolákba való
 beirathatása körül a magyar és román sajtóban
 megindult. Dr. Klein cikkének alapfelfogása
 az volt, hogy a zsidó iskoláknak és általában
 a zsidó ifjúságnak a román kultúra felé kell
 orientálódnia. Dr. Klein Miksát e cikke miatt
 egyes kolozsvári lapok szokatlanul éleshangú
 és személyes támadásban részesítették, mert
 cikkének egyes kitételeiből arra következtet-
 tek, hogy ő volt az, aki az Unione Evreilor
 Romani nevében a kormánytól a zsidó tanulóknak
 szabad iskolaválasztási joga ellen interveniált.
 Dr. Klein Miksa e támadásokkal kapcsolatban
 a következő nyilatkozat közlésére kérte fel la-
 punkat:

Nyilatkozat. Abból az alkalomból, hogy a
 cluji zsidó liceum nyilvánossági jogát a köz-
 oktatásügyi miniszter ur visszaadta, cikket
 írtam a fővárosi „Cuvantul“ és „Indreptarea“
 -ban. Ebben a cikkben kifejtettem álláspontomat
 a zsidó liceum hivatása és a gyermekek neve-
 lése tárgyában. Az erdélyi magyar kisebbségi
 sajtó azzal vádol, hogy kibejártam a köz-
 oktatásügyi minisztériumban avégett, hogy a
 zsidó növendékek ne legyenek felvéhetők a
 keresztény telekezeti iskolákba.

Kijelentem, hogy a közokt. minisztériumban
 kizárólag a Tarbut-liceum nyilvánossági jogá-
 nak a visszaadása iránt tárgyaltam, mivel
 eleget tettünk a magánoktatási törvényben írt
 azon feltételeknek, amelyek mellett egy fele-
 kezeti iskola a nyilvánossági jog elismerését
 kérheti. A magyar párt tárgyalás alatt lévő
 kérdésben nem avatkoztam bele. Nem vagyok
 tagja a magyar pártnak, mert zsidó vagyok,
 ezért az ő ügyeibe sem pro, sem kontra nem
 avatkoztam bele.

A „Cuvantul“-ban kifejtett álláspontomat
 teljes egészében fentartom. Ezt az álláspontot
 évek óta képviseltem és ezt már sokszor le-
 szögeztem.

Egyes cluji lapokban megjelent személyes
 vonatkozású illesztelenségekre nem válaszolok,
 mert a gorombáskodás nem érvelés.

Cluj, 1926 szeptember 8.

Dr. Klein Miksa, ügyvéd

Mozik műsora szept 9-én

Select-mozgó

Premier. Premier.

A legnépszerűbb filmremekművek egyike
Monsieur Beaucaerre
Figaro őfensége
 A híres és a napokban elhunyt **Rudolf Va-**
lentinoval a főszerepben. Fényes rendezés,
 pompa, elegancia, különleges zenekar.

Urania-mozgó

Premier. Csak két napig, csütörtök, péntek

Mikor a vonat fűtől
 Megrendítő társadalmi dráma, 6 felvonásban,
 Victor Margueritte „La Garone“ című regényé-
 nek viszhangja. A főszerepben Andre Brabant.
 Monopol.

Apollo-mozgó
Bandolero

Ragyogó kalandorfilm, melyben először látunk
 igazi bikaviadalokat. A főszerepben Pedro de
 Cordoba és Renée Adore. Monopol.

Jön: Lakodalmi utazás bonyodalommal.

Dental Depot

a Weiss & Schwarz
 bécsi cég Cluj-i ikerakata

Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1, II. em.

**Október elején megtartják a frank-pör
kuriai tárgyalását**

Kikébesítették a vádlottakat a táblai ítélet indoklását

(Budapest, szept. 8. Az Uj Kelet tudósítójá-
 tól.) A budapesti királyi ítélőtábla hétfőn, ugyan-
 azon a napon, amikor a Gado-tanács elutasította
 Windischgrätz herceg azon kérelmét, hogy tekin-
 tettel súlyos betegségére, helyezték házi őrizetbe,
 kikébesítették a frankhamisítás perének írásban fog-
 lalt ítéletét. Az írásos indoklás, amely 76 gépirásos
 oldalra terjed, részletesen és bőven indokolja meg a
 táblai ítéletet. Most, hogy az ítéletet a vádlottak-

nak és védőiknek kikébesítették, a tábla a
 napokban a frankper összes iratait, amelyek hatal-
 mas köteteket tesznek ki, felküldi a Kuriához. A
 Kurián illetékes helyről nyert értesülés szerint a
 legközelebbi idő alatt kijelölik a tanácsot, hogy a
 frankügy minél előbb végső tárgyalásra kerüljön.
 Jól értesült helyről nyert információk szerint már
 október elején megtartják a végső tárgyalást a
 frankhamisítás vádlottainak ügyében.

Pestis-járvány a Földközi-tenger kikötőiben

Vesztegzár a román határon

(Bucuresti Bukarest, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nyár ezúttal is magával
 hozta a szokásos ragályos betegségeket. A Földközi-tenger számos kikötőjében, Törökországban,
 Görögországban, sőt Francia és Olaszországban is pestis-eseteket konstataáltak. Az egészség-
 ügyi miniszter szigorú rendszabályokat léptetett életbe, hogy a járvány behurcolását megaka-
 dályozzák. A pestis gyanús helyekről érkező utasok csak Sulinánál, Konstanacánál, Zombolyánál
 és Körtösnél léphetik át a határt és vesztegzár alá kerülnek.

**Bécs lesz az európai kisebbségi mozgalom
centruma**

**Az európai nemzeti kisebbségek központi titkársága októberben Bécsben
megkezd működését**

(Bécs, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójá-
 tól.) Az augusztus végén ülésezett genfi nem-
 zetközi kisebbségi kongresszus tudvalevőleg el-
 határozta, hogy állandó kisebbségi titkárságot
 létesít és a nemzetközi titkári iroda vezetésé-
 vel Ewald Amende dr.-t, a neves eszt. politikust
 bízta meg, aki a tavalyi és idei kisebbségi
 konferencia előkészítő munkálatait irányította.

Amint most a bécsi lapok jelentik, az európai
 nemzeti kisebbség központi titkársága Bécsben
 fog székelni és még ez év novemberében me-
 gkezd működését. Ewald Amende dr. még szept-
 ember végén Bécsbe költözik állandó tartó-
 kodásra. A kisebbségi hivatal előreláthatólag
 a Hofburgban, a volt császári palotában nyer
 elhelyezést, közvetlenül a Páneurópa-szervezet
 helyiségei mellett. Erre vonatkozólag most foly-

nak a tárgyalások az osztrák hatóságokkal.
 A kisebbségi hivatal Bécsbe való kerülésé-
 vel az osztrák főváros lesz az európai kisebbségi
 mozgalom centruma és a kisebbségek dele-
 gátusai a jövő esztendőben már negyedéven-
 ként fognak konferenciára összejönni Bécsben.

A genfi kongresszus azért jelle ki Bécsset
 a kisebbségi hivatal székhelyéül, mivel egyrészt
 Bécs közel van a dunai utódállamokhoz, vala-
 mit a Balkánhoz, ahonnan a legtöbb kisebbségi
 panasz érkezik, másrészt azonban Ausztriá-
 nak viszonylag kevés kisebbsége van, az
 osztrák kormány azonban a kisebbségekkel
 szemben a lehető legliberálisabb magatartást
 tanúsítja, úgy, hogy ezeknek nincsen okuk
 panaszra. Mindezek a körülmények közrejá-
 szottak, hogy a kisebbségi hivatal Bécsbe került.

**Dr. Eckener a német Zeppelinépítő
Nagyszébenbe utazott**

Nyilatkozik Bécsben a Zeppelinhajózás jövőjéről

(Bécs, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójá-
 tól.) Dr. Eckener, aki az Amerika számára épít-
 tetett Zeppelint átkormányozta az Océánon,
 Berlinből tegnapelőtt Nagyszébenbe indult és
 utközben kiszállott az osztrák fővárosban, ahol
 érdekesen nyilatkozott az újságírók előtt az új
 Zeppelin-tervekről.

— Az új Zeppelineket — mondotta dr.
 Eckener — héliummal fogják megtölteni, smely
 nem gyúlékony. A motorokat pedig eddig ben-
 zinnel fűtötték és ezért az olyan léghajó, amely
 40-50 óras útra indult, néhány tonna benzint
 volt kénytelen magával vinni, ami nagy meg-
 terhelés. Most sikerült olyan motorokat előállí-
 tani, amelyeket metángázzal táplálunk. Ez olyan
 hajtóerő, amelynek fajsúlya megfelel a levegő-
 nek, tehát a levegőben súlytalan és alkalma-
 zása lehetővé teszi, hogy a stabilitás fentartása
 céljából, a gömbrekeszekből a gázt kiereszték.

— A közadakozásból épülő új Zeppelinek
 meg fogják mutatni, mi mindenre képes a
 léghajó — mondotta dr. Eckener. — A sark-
 vidék felkutatására és belső afrikai és ázsiai
 nagy utakra kiválóan alkalmas. M helyt be-

fejtsük bizonyítani, hogy milyen hatalmas tel-
 jesítményeket várhatunk a Zeppelintől, könnyű
 lesz tökéredekeltészeket szereznünk, hogy Zeppel-
 inekkel rendszeres légi járatokat rendezzünk be
 Németország és Amerika között. A friedrich-
 hafeni művek ezáltal új foglalkozást nyernek.

Elmondta még dr. Eckener, hogy az új-
 fajta Zeppelinnel rendszeres összeköttetést ter-
 veznek Hamburggal, az Északi sarkon át, Ke-
 let-Ázsiába, másrészt a sarkvidéken keresztül
 Saufraucishóba.

(A bécsi távirat nem említi meg, hogy dr.
 Eckener mért jön Nagyszébenbe. Lehetséges,
 hogy egy régebben tervezett előadását akarja
 ott megtartani, vagy pedig rokonok látogatá-
 sára érkezik. Szerk.)

Underwood

a világ legjobb írógépe. Gyári ikerakat **Révósz**
Béla papírkereskedésében, Marosvásárhely

Írdessen az Uj Keletben!

A zongorák olcsóbbak lettek,

ne mulassza el érdeklődni **Triska I.** zongoranagyraktárában

Telefon 4-19. Cluj, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 14. Telefon 4-19.

a genfi

(Genf, szept-
 9-jétől.) A nem-
 gresszusnak
 cionista Akti-
 périsi Comitéj-
 égek képvisel-
 kongresszus el-
 gresszuson kre-
 hajóbizottság-
 felvilágosítások-
 sának a kong-
 jelentőségéről
 mondotta:

— Nem fe-
 kisebbégek
 millag, mint k-
 lyenszántó ha-
 rabban leszne-
 sebbégek töre-
 képek, legye-
 smelyről hang-
 hogy a zsidó k-
 ben van a t-
 dök ezt már
 kor 1919-ben
 vezetességü-
 az egyetlen
 teléseknek és
 zsidókra vonat-
 nyegük szeri-

— Az ezé-
 d/k nagyobb
 valyi konfer-
 rátumot nyuj-
 tak a kongre-
 ségében. Val-
 hsten, valam-
 és befolyásosa-
 része világcsa-
 Azokban a h-
 és kisebbségi
 fikusok zsa-
 hangra taláta-
 a zsidó kiseb-
 Különösen há-

1. azt
 a kisebbség-
 vegyes par-
 2. a ki-
 közvetlenül
 nyiben fele-
 3. vissz-
 sebbégek tö-
 jogairól.

— Rend-
 Népszövetség

Ne

Fel-
 olcsó

„Su

Leo Motzkin elmondja az Uj Keletnek a genfi kisebbségi konferencián szerzett impresszióit

A zsidó delegátusok szerepe a konferencián

(Genf, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetiségi kisebbségek genfi konferenciájának befejezése után Leo Motzkin, a kongresszusnak a zsidó delegáció elnöke, aki a zsidó kisebbségek képviselői között helyet foglalt a kisebbségi konferencián, elmondta az ezen a konferencián kelt nemzeti kisebbségek végrehajtó bizottságának is tagja lett, a következő felvilágosításokat adta az Uj Kelet munkatársának a kongresszus zsidó szempontból való jelentőségéről. Motzkin többek között ezeket mondotta:

A zsidók, mint a kisebbségi mozgalom uterői

— Nem fér kétség ahhoz, hogy a nemzeti kisebbségek második kongresszusa egy tartalmilag, mint komolysága és formája révén, mélynyomást hozott a jövőre. Ha gyakorlatban lesznek ilyen kongresszusok, úgy a kisebbségi törekvések egy interterritoriális bázist kaptak, legyen az bár csak egy világtörvény, amelyről hangjukat hallhatják. Most is hitünk, hogy a zsidó kisebbségek szoros összefüggésben van a többi kisebbségek sorával. A zsidók est már a békekonferencián is látták, amikor 1919-ben ányújtották azt a történelmi nevezetességű memorandumot, amely még ma is az egyetlen memorandum a kisebbségi követeléseknek és amelynek pontjai nem csupán a zsidókra vonatkoznak, hanem formájuk és lényegük szerint az összes kisebbségekre.

A zsidó szempontok érvényesülése

— Az ezévi genfi tanácskozásonál a zsidók nagyobb számban vettek részt, mint a tavalyi konferencián. Képviselőik három referátumot nyújtottak be, ezenkívül helyet kaptak a kongresszus és a kulturbizottság elnökségében. A zsidó delegátusok, számszerint hárman, valamennyi bizottságban szorgalmasan és befolyásosan dolgoztak. A határozatok több része világosan mutatja a zsidó munka nyomát. Azokban a határozatokban, amelyek a többségi és kisebbségi nemzetek között felmerülő konfliktusok szabályozására vonatkoznak, visszhangra találtak a kisebbségi harc és különösen a zsidó kisebbségi harc súlyos momentumai. Különösen három szakaszt emelek ki:

1. azt a követelést, hogy a kormány és a kisebbségek között előálló konfliktusokat vegyes paritásos bizottságok szabályozzák,
2. a kisebbségeknek azt a jogát, hogy közvetlenül edhassák elő panaszukat, amennyiben felebbezésre kerül sor,
3. visszautasítását annak, hogy egy kisebbség törvényesen lemondhasson kisebbségi jogairól.

Nem lehet lemondani a kisebbségi jogokról

— Rendkívül fontos számunkra, hogy a Népszövetséghez intézett kisebbségi panaszokat

ellenfeleink ne bélyegezhessék meg, mint illó-jális cselekedetet, mert ebben az esetben a nemzetközi védelem csak veszélyt jelentene az azt igénybe vevő kisebbségekre. Ha a Népszövetségnei továbbra is megmarad az a szokás, hogy a kisebbségek panaszait a passzusos fél meghallgatása nélkül intézik el, úgy a kisebbségek felebbezési joga illuzóriussá válik. A jelenlegi helyzet annál inkább érinti a zsidó érdekeket, amennyiben a zsidók minose nek képviselve a Népszövetségben és ennél fogva ott csak minimális befolyással rendelkeznek. Ebben a pillanatban nagyon is aktuális számunkra a kongresszus ama ünnepléses kijelentése, hogy a jövőben súlyt fog helyezni arra, hogy a kisebbségeknek saját kisebbségi jogairól való lemondása semmivé tekintessék. Különösen fontos ez éppen most, amikor Törökországban a zsidók, miután hosszú és kemény küzdelmet folytattak a kormánygal, kénytelenek voltak végül is lemondani a számukra szerző désilég biztosított jogokról.

A bojkott ellen

— De nem kisebb fontosságuk nekünk zsidóknak a konferencia ama határozatai, amelyek a gazdasági életben előforduló jogtiprások ellen irányulnak. Kétségtelen hogy ezek a határozatok az egyes kisebbségek szomorú tapasztalataiból születtek. A kisebbségek képviselői a panaszok egész sorozatát terjesztették elő, közöttük olyanokat, amelyek a zsidó nehéz és küzdelmes egzisztenciális harcára vonatkoznak. Ezek a panaszok is általános érdekűek. Minden kisebbségi népre fontos, hogy a gazdasági rendszabályok ne tegyenek vele hivatelt, hogy egyformán kaphasson koncessziókat, sőt az sem egyedül a zsidó kisebbséget érdekli, hogy a kisebbséggel szemben ne folytathasson senki bojkott-propagandát. A határozatoknak egyik passzusa azonban kizárólag a zsidó kisebbsé-

gekre vonatkozik, nevezetesen az, amely a kisebbségek speciális ünnepnapjainak figyelembevételét követeli. Az, hogy ez a passzus bekerült a határozatba, a zsidó delegátusok befolyásának köszönhető.

— A zsidók részvétele a kisebbségi kongresszuson egy rendkívül fontos nézőpont szemellett tartásával történt, amelynek kiemelése súlyt helyeznek. Ha mi zsidók egyrészt visszutasítjuk a fajoknak, nemzeteknek és felekezeteknek erőszakos, vagy mesterséges beolvasztását és asszimilálását, másrészt épp oly meggyőződéssel küzdünk a különféle nemzetek szellemi és érzelmi együttműködéséért. A zsidó delegátusoknak a konferencián való részvételéből a következő tanulságok vonhatóak le:

A konferencia tanulsága

1. A zsidó népességnek, éppen a saját organizmusára tekintettel, igen nagy érdeke, hogy az ilyen kongresszusok, amelyek a kölcsönös felvilágosítás és a kisebbségi kérdés egész anyagának megoldozását szolgálják, minél gyakrabban ismétlődjenek és hogy ezekhez a kongresszusokhoz segítségüket nyújtják az összes, erre alkalmas intézmények,

2. a jövőben arra kell törekedni, hogy a kisebbségi kérdéseket még konkrétebbül és még precízebben juttassuk kifejezésre, ami minden bizonnyal lehetségesé válik, mihielyt az egyes kisebbségi szervezetek még szorosabb összeköttetésbe kerülnek egymással,

3. a zsidóknak tisztában kell lenniük azszal, hogy a kongresszus nemzetközi alapján állva, megtalálták annak a lehetőségét, hogy sajátos lényegüknek legcélszerűbb megtagadása nélkül, sőt teljes egyenjogúságban, kisebbségi követeléseiket, másfél tucat más nemzetiséggel együtt, kiharcolják maguknak.

A zsidó nemzeti kisebbségeknek ez az egyenjogúsága nagyon szépen kifejezésre jutott a kongresszus elnökének záró szavaiban, amikor is a nagy nemzetünk renezanéját saját triestri élményei alapján, amelyeket az új hazába visszavándorló chalucek között szerzett, festette elénk.

A román delegáció nagy sikere Genfben

Titulescu lett a pénzügyi bizottság elnöke

(Genf, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség ülésén Románia nagy sikert ért el, amennyiben Titulescut a pénzügyi bizottság elnökévé és a közgyűlés alelnökévé választották. A Romániával szemben megnyilvánult bizalom annál figyelemreméltóbb, mert Titulescu a márciusi közgyűlésnek is alelnöke volt és rendszerint mindig más államok delegátusait választják meg. Titulescut 16 delegátus ajánlotta az alelnöki pozícióra és Japán megbízottja megasztaló szavakkal javasolta megválasztását.

Haldoklik az albán vendetta bukaresti hőse

Meghalt a Calea Victoriei-i dráma harmadik áldozata is

(Bucuresti Bukarest, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Részletesen beszámolt az Uj Kelet arról a véres drámáról, amely a napokban játszódott le a főváros egyik legforgalmasabb pontján és amelynek két áldozata és több súlyos sebesültje volt. Egy Bukarestben tartózkodó albán alattvaló: Vasile Dacu bosszúból lelötte honfitársát, Pandele Hristut, majd menekülni próbált és eközben revolverével több lövést adott le az elébe kerülő járőrökre. Végül is egy közeli házban lévő magánlakásba barrikádozta el magát és csak nehezen sikerült ártalmatlanná tenni. A revolverlövés következtében a gyilkos honfitársán kívül azonnal halálát lelta Benedek Ferenc pincér is, míg Ionel Simonich VII. gimnáziumi tanulót súlyos sérülésekkel szállították be a kórházba.

A szerencsétlen diák azonnal operációt hajtottak végre, ami azonban már nem volt képes megmenteni az életnek. Sérüléseibe komplikációk állottak be és Simonich ma délelőtt kiszenvedett. A tragikus végű diák előkelő szülők gyermeke, aki rendkívül tehetséges volt és akihez tanárai, szülői nagy reménysegeket fűztek. Halála az egész fővárosban osztatlan részvételt keltett.

Daca Vasilet, a bosszúálló albánait a rendőrség tegnap átkísérte az ügyészségre, ahol ki-

hallgatták. Dacu vallomásában előadta, hogy a hazai szokások parancsa szerint cselekedett és nem engedhette meg, hogy a Pandele által elkövetett sértés rajta száradjon. Ezért otthon nemcsak, hogy nem tartóztattak volna le, de társaim tiszteletét vívtam volna ki, míg az, aki a rajta esett sérelmet megtorlatlanul hagyja, csak a szomszédok guny tárgya lesz, jelentette ki Dasa Vasile a vizsgálóbíró előtt. Miután tette bevallotta, a nyomozás rövid időn belül befejezést nyer.

Fényképészek, Amateurök!

Fényképezési cikkeit a legolcsóbban

Bernát

papirosáruházában,

Plata Unirii 29. szám alatt [Layda-oukrásza mellett] szerezhetik be.

Lemezket kidolgozunk. — A világhírű Angol Imperial lemezek gyári lepkata.

Ne mulassza el

megnézni a **Róza Royal drogeria** nagy szappankirakatát a **Főtéren**.

Feltűnést keltő olcsó versengárak!

„Sultana” tárgumuresi szőnyegszövőcég nagy kiállítást rendez f. hó 8-tól 12-ig a Calea Victoriei (Kossuth Lajos-utca) 6. sz. alatti Iparművészeti Szalonban. — Megtekinthető egész nap.

Moskovitz Lajosné keserű Roshassanaja

Kidobták a lakásából egy ötgyermekes özvegyasszonyt. Munkában a kolozsvári lakásrekviráló bizottság

(Claj-Kolozsvár, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A rideg és száraz tényeket egyetlen mondatban össze lehet foglalni: A lakásrekviráló bizottság működésben van és ma reggel, egy nappal Roshassana beköszöntése előtt kirúgták lakásából özvegy Moskovitz Lajosné, öt gyermekével és szegényes, nagyon szegényes butorával együtt. Igen, a törvény nevében kirúgták a szabályszerűen kibérelt, külvárosi, nyomorult, szobakonyhás lakásból, kiméletlenül és ridegen, mert egy szenátor — aki nyilvánvalóan azért szenátor, hogy a plénum előtt sikraszálljon a köz érdekeiért — úgy akar megszabadulni egyik lakójától, hogy abba a lakásba költözteti be, ahol özvegy Moskovitz Lajosné tengeti gyermekeivel együtt nyomorult életét. És a lakáshivatal, amely nyilvánvalóan azért lakáshivatal, hogy a mai lakásinséges, zsúfoltságban az egészséges elhelyezkedést biztosítsa — úgy találja, hogy Moskovitz Lajosné, az Isten háta mögött, a Csermalom-utcában, a lapos egyszobakonyhában túlságosan fejedelmi módon lakik. Ezt a luxust egy emberséges lakáshivatal igazán nem engedheti meg özvegy Moskovitznének. Ezt igazán mindenki beláthatja.

Özvegy Moskovitznél Kolozsvárra költözteti a fájdalom

E megdöbbentően szomorú, de viszonyainkra oly beszédesen jellemző igazi történet szomorú hősnője: özvegy Moskovitz Lajosné nem saját akaratából költözött Kolozsvárra. Nem is azért jött, mintha a nagyváros forgataga, hiru pompája érdekelte volna. Nem. Özvegy Moskovitz Lajosné sokkal keserűbb és sokkal tragikusabb események kényszerítették egy külvárosi piszkos utca nyortanyájába.

Tíz évvel ezelőtt Bánffyhunyon még tágas, jól szellőzőt és tiszta lakásban lakott a Moskovitz-család. De tíz évvel ezelőtt váratlanul tüdőgyulladásban meghalt a családapa és öt gyermek fentartásának és nevelésének gondját egy érzékeny és gyöngéidegzett asszonyra hagyta hátra. Moskovitz Lajosné, illetőleg most már özvegy Moskovitz Lajosné három éven keresztül zokogta reggeltől estig fájdalmait férje sírja mellett a bánffyhunyadi zsidó temetőben. Három éven keresztül csak könnyezni, sírni, zokogni látták a Moskovitz-családot. A megkínzott, megtört asszony idegeit a gond és a fájdalom csakhamar felőrölték és a temetőből nap nap után ájultan vitték lakására. Agybántalmak lepték meg és az asszonyt súlyos és veszedelmes operációnak kellett alávetni.

És mikor felgyógyulása után is nap nap után a temetőben panaszkodta el fájdalmait szomorú asszony, elhatározta a család, hogy Kolozsvárra költözik. Mert akkor özvegy Moskovitzné már azon a keskeny és szédítő ponton volt, amelytől a téboly szörnyű szakadékáig már csak egy lépés választotta el.

A Csermalom-utcai nyomorriányán

Előbb a Pap-utcában húzódott meg egyetlen egy szűk és dohos szoba falai közé a Moskovitz-család. De ez a szoba is bőségesen elegendő volt ahhoz, hogy a múlt maradványait: két ágyat, egy asztalt és néhány széket befogadjon. S képzeljük csak el, milyen kitörő örömmel költöztek be ez év elején Moskovitzék a Csermalom-utca 13. szám alá. Jól jegyezzük meg ezt a számot: 13, ahol egy szűk és piszkos udvaron öt nyomortanya mellett beköltözhetek a hatodikba. Fejedelmi lakosztályt kaptak, melyben egy horpadt és nedves szobán kívül még konyha is volt.

Amint azonban most kiderül, az öröm nagyon is korai volt. Augusztus 13 án pecsétes irást hozott a posta a Moskovitz-családnak, amelyben röviden csak ennyi volt: A rekviráló vegyesbizottság 1307/1926. számú határozatával Meier György tiszviselőnek ítéli oda a lakást és felszólítja özvegy Moskovitzné, hogy 15 napon belül költözzön ki. Ellenkező esetben kárhatalommal fogják elítélteni. A szerencsétlen özvegy, aki még mindig betegeskedik, súlyos ideggörcsöket kapott, midőn a határozat kezeihez került. Azonnal a rekvirálóbizottsághoz fordultak. A ház tulajdonosa, Doma István igazolta, hogy a lakás nem rekquirálható és fe-

lebbezést nyújtott be a határozat ellen. A felebbezést a rekvirálóbizottság nem vette figyelembe, a kitűzött terminus lejárt és néhány nappal ezelőtt a rendőrség közgei jelentek meg a Szentpéteri templomnál is jóval túl, de a keserű valóságban innen eső Csermalom-utcai nyomorház szerencsés lakójánál, hogy a rendelkezést végrehajtsák. A házigazda, az özvegy kétségbeesetten protestált és maga a kinevezett új lakástulajdonos is kijelentette, hogy nem reflektál Moskovitzné és öt árva gyermekének otthonára.

Kilakoltatás Roshassana előtt

Erre a kijelentésre a rendőrség közgei eltávoztak. De ekkor ismét közbelépett az az ur, akiről már fentebb — mint a közérdeknek védőjéről és a közakarát választottjáról — említ st

tettünk. Ez az ur interveniált a lakáshivatalnál, amely újlag és energikusan felhívta a rendőrséget arra, hogy teljesítse kötelességét, szerezzen érvényt határozatának és két napon belül evakuálja ki özvegy Moskovitz Lajosné és nyomorát. Ma reggel azután megjelent a lakásban a harmadik kerületi rendőrség titkára és hat markos csendőr, akik néhány pillanat alatt kirakták az udvar porába Moskovitz Lajosné két ágyát és néhány szegényes butoradarabját.

Reggel óta a Csermalom-utca 13. szám alatti ház piszkos udvarán szétdobált nyomorúságos butoradarabjai fölött zokogtak özvegy Moskovitz Lajosné és gyermekei. Dülben csak kenyeret és gyümölcsöt ebédelt a Moskovitz-család és az is sós volt a réhulló könnyektől.

Este, Debau rendőrigazgató és Covacci rendőrkormányzó intervenciójára visszaköltöztették lakásába özvegy Moskovitz Lajosné. Hétfőig ott maradhat. Hétfőn azonban a rendőrtisztnek ismét ki kell lakoltatni a szerencsétlen asszonyt

Prof. Dr. Páter-féle
gyógyteák
mindenütt kaphatók!

és családját, me
rövidesen Bezar
fekvő falujába h
U, a lakáshi
vált szerencsétl
abba az — egy
lembe, amelyet
ménye ellen fo

Ölsszám

(Páris, szept
jától.) Löwans
tett, hogy öt
Belgium száma
mentesen. A
ról közelebbi r
nek a kölcsön
akar összehozn
csonra mindős
hogy Belgium
tasson idegen
kormány a tró
gléva és a tró

Munka

(București
Kelet tudósító
ról értesül, h
parasztpárti f
pontra helyez
létrejön, ugy,
cimen disszid
párt jelenlegi
Róms, sze
nap Velencei
nánd király
autón érkezett

Primo

(Páris szept
jától.) Madrid
hírt, hogy P
zetnek. Azt
nyolc ország k
nos bizalmat
hír valónak
matikusan n
protektorátu
nélkül.

Primo d
tisztet bocsa
a kormány
hogy a köze
diktátor és

— Hár
cia faluba
zácója van
szerre három
kört. Az eg
egy volt kö
a hárman j
Vagner par
írni. Fiatal
és tagja a

— Bet
sítónk jelen
egy jól me
dik, amely
követte el.
jel a Györg
rsekedésbe
szomszédos
ból minteg
emeltek. A
a nyomozá

lvott-

Legol-
csóbban

— Romániai gabonakereskedők Lengyelországban vásárolnak búzát? A „Polonia” című lengyel lap arról ad hírt, hogy több nagy romániai gabonakereskedő az utóbbi napokban nagy búzátételeket vásárolt Lengyelországban azzal a rendeltetéssel, hogy Brailán és Galatzen keresztül Görögországba és Törökországba szállítsák. Ugyilátszik, fűzi ehhez a hírhez az idézett lap, hogy a Romániában uralkodó szállítási nehézségek, valamint a lengyel búza kedvezőbb ára még Romániában is rentabilissá teszi a lengyel búzát.

— A szeptember 12-iki időszaki választások. Bukarestből jelentik: Szeptember 12-én zajlanak le Buzauban, Iltoóban, Tutovában, Lapusuában és Caliscraban az időszaki választások. A választásokra nagy előkészületeket tesznek az összes politikai pártok.

— Prédikáció az ortodox zsidó templomban. A kolozsvári ortodox zsidó templomban szombaton, sabbat tósuya napján délelőtt tíz órakor Glasner Akiba főrabbi prédikációt tart. A beszéd iránt nagy érdeklődés mutatkozik, mert aktuális hitközségi ügyekkel kapcsolatos megnyilatkozást várnak.

— Husz németországi politikus érkezik Bukarestbe. Bukarestből jelentik: A fővárosnak érdekes vendégei lesznek a jövő héten. Husz németországi képviselő és politikus érkezik Bukarestbe. A németországi politikusok tanulmányuton vannak Kelet Európában és főképpen a Duna-problémát tanulmányozzák.

— Három új hajót is vásárolnak az olasz kölcsönből. Bukarestből jelentik: A kormány a román tengerészet fejlesztése érdekében elhatározta, hogy az olasz kölcsönből 50 milliót 3 új hajó vásárlására fordít, amelyek olasz hajógyárakban készülnek és elrendeli a megfelelő hajópark teljes kijavítását is.

— Galacban lesz az eszperantisták hatodik kongresszusa. A romániai eszperantisták e hó 11-13-án tartják meg Galacban hatodik országos kongresszusukat, melyre egy eszperantista szervezetek, mint Galac város nagy előkészületeket tesznek, tekintettel több külföldi kiválóság részvételére, valamint a kongresszus jubileális jellegére, amennyiben huszöt évvel ezelőtt Fischer Henrik bukaresti gyáros Galacban nyitotta meg az első romániai eszperantó tanfolyamot, amelynek legelső résztvevője Gr. Traicu Jasi jelenlegi munkügyi miniszter volt. A kongresszust Traicu Jasi miniszter a romániai eszperantó-egyesület díszelnöke személyesen fogja vezetni. A rendezőbizottság elnöke J. Zaharia, galaci primár, díszelnöke C. Gavanescu hadtestparancsok. A kongresszus szombaton délután veszi kezdetét. Több külföldi vendég érkezését várják, így Aktargief, volt bulgár vasútigazgató, Baki Asiz prisa eszperantistát, valamint olasz és török vendégeket. Hétfőn a kikötőparancsnokság a kongresszus tiszteletére sétahajózást rendez a Dunán Brailába, onnan pedig kirándulás lesz Lacul Sarat furdőhelyre. A rendezőbizottság készséggel gondoskodik kényelmes és olcsó szállásról az idejekorán, esetleg táviratilag jelentkezők részére. Cím: Eszperanto-Kongresszo, Palmich, strada Bealei 53., Galati.

— Lanyha a nemzetközi piac. A „Holzmarkt”, amely tulajdonképpen egyike Közép-Európa legnagyobb falapjának, írja a következőket: — A külföldi fapiacokról beérkező jelentések szerint a faüzletek továbbra is lanyhán tendálnak. A súlyos gazdasági válság, amely a nyár folyamán megakadályozta a különböző országok közötti felerősítést, úgy látszik akuttá lett és bonyolult az őszi kampányba is. Az őszi kampány prognózis azonban vajmi keveset ígér. A helyzet ugyanis az, hogy Nyugateurópa nincs abban a helyzetben, hogy a régebbi fejlett kereskedelmi összeköttetéseit ismét helyreállítsa. Angliában a bányászstrájk tizenhét napos betétbe lép. Franciaországban és Belgiumban a kormányok intézkedései alighogy stabilizálják valutájukat azon a ponton, ahová eddig leszállt, anélkül azonban, hogy egy további eséssel szemben garanciákat tudósanak nyújtani. Olaszországot és Romániát hasonlóképpen állandan fenyegeti valutájuk ingadozása.

— Orvosi hír. Dr. Molnár Erzsébet fogorvos nyári szabadságáról hazatért és rendeléseit S. Regina Maria (v. Daák Ferenc u.) 36 sz. alatt újból megkezdte.

— Sirkőavatás. Krémer Ignác és családja ezúton hívja meg ismerőseit megboldogult édes apjának, Krémer Jakabnak, folyó hó 12-én, vasárnap reggel 9 órakor az or. h. zsidó temetőben Glasner Akiba főrabbi által tartandó sirkőavatására.

— Százegyenvenzer schilling deficittel végződött a salzburgi ünnepi játék. Bécsből jelentik: Az ezévi salzburgi ünnepi játékok, amelyek művészileg ismét kimagasló események voltak az európai kultúrelételek, anyagilag sajnos súlyos deficittel végződtek. A salzburgi játékok rendezőbizottsága most tette közzé a bevételéről és kiadásokról szóló kiutatót, amelyből kitűnik, hogy az előadásokra százegyenvenzer schillinget ráfizettek. Az estélyek közül legjobban az operaelőadások (Don Juan, szöktetés a szarajból, Danevér) jövedelmeztek, ezenkívül Hoffmannthal Hago Jeder mannja, míg különösen a koncertek anyagi eredménye csak kivánni valót hagyott hátra. A rendező cég abban látja a deficit okát, hogy a technikai szeszírozások rendkívül sok pénzt emésztettek. Ennek ellenére az ünnepi játékokat továbbra is fenn fogják tartani, sőt még nagyobb szűkösű akarák tenni. A Festspielhaus Gemeindének jelenleg ezerkét száz tagja van, akik azontán összesen csak 5400 schilling évi tagdíjat fizetnek. Éppen ezért a rendezőség most azon fáradozik, hogy a salzburgi játékokat a jövőben üzleti alapra fektesse. A rendezőség nem mulasztja el megemlíteni, hogy Reinhardt, Richard Strauss és prof. Shalk milyen önzetlennel támogatják az ünnepi játékokat. Reinhardt például honoráriumának egy tekintélyes részét lemondott, Strauss és Shalk pedig teljesen ingyen dirigáltak.

— A szatmári csekkcsalás. Szatmári tudósítónk jelenti: Az Uj Kelet közölte, hogy Nagyváradon elfogták a szatmári csekkcsalásból kifolyólag Hirsch Hermann dési marhakereskedőt. A megsejtett nyomozás azonban kiderítette, hogy Hirsch Hermannnak semmi része nem volt a csekkcsalásban. Utóbb tehát már csak tanuként hallgatták ki és mindössze szerepe arra szorítkozott, hogy mint az egyik tettes ismerőse, tőle kértek a hatóságok információt.

— Az új vasúti tarifa felfüggesztését kéri a gyáriparosok. Tegnapi számunkban közöltük már, hogy a szeptember 15-én életbe lépő új vasúti tarifa ellen kivétel nélkül az összes gazdasági rétegek nagyarányú akcióit indították meg. A gyáriparosok és munkaadók bukaresti központja a napokban beadvánnyal fordult a kormányhoz, amelyben kéri, hogy a CFR új tarifájának életbeléptetését feltétlenül függeszse fel, mert az abból származó zavarok olyan káoszos állapotokat idéznének elő, amelyek minden szállítást úgy beföldi, mint külföldi relációban megbénítana és így a lejárfolyam alakulására is súlyos hatással volna. Szükségesnek tartja a felfüggesztést azért is, mert szeptember 15-ig a tarifa súlyos tévedéseit nem lehet korrigálni, mert ehhez hosszabb revíziós munkára van szükség.

— Eljegyzés. Frankovits Erzsikét Kezder mezőről eljegyezte Löbl Zsiga Almásgalgórol. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— Hersch Hugó Lupényből eljegyezte Jakab Helénke urleányt Nagyzeantmiháleról. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— Nagyváradon egy kolozsvári uriaszonyt elűtött egy autó. Nagyváradról jelentik: Beck Dezsóné kolozsvári uriaszonyt tegnap a nagyváradai főutcai korzón, a 133-as számot viselő nagyváradai személyautó elűtötte. Az uriaszony mind a két lábán megsérült, amiért is nyomban kórházba szállították, ahol műtétet hajto tak végre rajta.

— Megalakult a Ceiroth-Mizrachi központi csoportja. A Mizrachi szervezet kebalében működő Ceiroth-Mizrachi leányegyesület folyó hó 5-én tartotta meg Nagyváradon nagy érdeklődés mellett alakuló közgyűlést. Ráth Efraim a Mizrachi szervezet nevében nyitotta meg a közgyűlést. Lelkes beszédében ismerteti a Mizrachi programját és kiemeli a Ceiroth Mizrachi feladatakat, a zsidó kultúra és szent héber nyelvünk terjesztését. Követeli rendszeres kulturdélutánok rendezését a nemzeti vallásos zsidóság eszményének kimélyítése céljából. Utána Juszt Móse a Ceiroth-Mizrachi elnöke üdvözli a közgyűlést. Kéri, hogy a tagok demonstratív lépjenek az egyesületbe és nyilatkozzanak vesék magukat annak szabályai alá. Mintán az összes tagok a nyilatkozatot aláírták, referált Vég Elza a Ceiroth-Mizrachi helyicsoporthoz működéséről. A közgyűlés egy ideiglenes vezetőség megválasztását határozta el, mely a következő tagokból lett megválasztva: Goldstein Bóke, Vég Elza, Wleder Bella és Lezersohn Mariska. A gyűlés a Hatikva hangjai mellett ért véget a késő délutáni órákban.

* A Keren Kajemeth Lójszrael Erdély-részi Irodája ez úton hozza tudomására, hogy a KKL útján eszközölt Roshassana újévi üdvözlés megváltások első részletét a „Föld” ünnepi számában közöljük, a második részletet pedig az Uj Kelet napilap mai számában, míg a lapzárta után érkezettek pedig Roshassana után, illetve Jomkipuri ünnepi számban kerül közlésre. Ha eddig nem teljesítette még Roshassana újévi üdvözlés megváltását, adja a KKL útján közre, hogy azzal is támogassa Erec Jiszráel földjének megváltását.

* Az ország ismert legjobb pezsgői az Aradon gyártott Andrényi márkák, melyek nemcsak Erdélyben, hanem Bukarestben is mindenütt kaphatók.

— Titokzatos gyilkosság Bécsben. Bécsből jelentik: A kshlenbergi helyi aljában tegnap egy negyvenéves körüli férfi holttestét találtak, amelyen hat kézúrás volt fellelhető. A holttest mellett a földön volt letaposva és egyébként is semmi körülmény nem mutatott a halál okára. A nyomozó hatóságok ennek ellenére meg vannak győződve arról, hogy gyilkosság esete forog fenn.

SPORT

Kisorsolták a bajnoki mérkőzéseket

Vassárnap Haggibbor—RMS, Victoria—CFR Nem lesz II. o. bajnokság

(Cluj Kolozsvár, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A futballszakszabály tegnap este ülést tartott, amelyen végre eldöntésre került az 1926-27. évi bajnokságok kérdése. Tudomásul vette a futballszakszabály a Comitetul Central határozatát, amellyel a KASE és a Husos daklasszálása ellen beadott óvást elutasította és a Comitetul Regional határozata értelmében a benevezett hat elsőosztályú egyesület mérkőzéseit kisorsolta. A sorolás értelmében az ezévi bajnokság vasárnap, 12-én veszi kezdetét és november 28-án nyer befejezést. Az egyesületek párosítása a következő:

Szeptember 12. Haggibbor—RMS (CFR pálya) Victoria—CFR (Nagypálya)
Szeptember 19. CFR—Haggibbor (CFR pálya) Victoria—RMS (Nagypálya)
Szeptember 26. Victoria—KAC (Nagypálya) CFR—RMS (CFR pálya)
Október 3. Universitatea—RMS (Nagyp.) Haggibbor—KAC (CFR pálya)
Október 10. Szövetségi nap.
Október 17. Haggibbor—Victoria (CFR p.) RMS—KAC (Nagypálya)
Október 24. Szövetségi nap.
Október 31. Victoria—Universitatea (Np.) KAC—CFR (CFR pálya)
November 7. Universitatea—Haggibbor (Np.)
November 14. Universitatea—CFR (CFR p.)
November 21. Szövetségi nap.
November 28. Universitatea—KAC (Nagyp.)
A szövetségi díj és ifjúsági mérkőzések október 3-án veszik kezdetüket.

Megállapította a futballszakszabály, hogy a másodikosztályú bajnokságra az egyesületek nem neveztek be és így annak kiírásáról egyelőre eltekintett.

Vigyázat! Höfer gyermek-hintőpor, csak lila dobozban valódi

Ing. Klinge
Wiekler J.
Eisenstädter
Bodner Ben
Grünwald
B. Ráth M.
Rósa Mór
Léb Fivér
D'Amantste
Farkas Igu
Hirschborn
Israel József
Biró Ando
Barla Edu
Rados és
Fischer Al
Ausländer
Katz és B.
Salamon J.
„Metropol”
Rosenzweij
Hirsch és
„Adria”
Fruchter
Schächter

Blam Tes
Stern S.
Dr. Fried
Dr. Mark
Dr. Löw
Witrael V.

Sighetu
Basch Ab
Berkovits
Blank Ár
Eisikovits
Fisch Lás
Fankel S.
Dr. Fried
Fried Igu
Fried Jen
Friedmann
Fogel Igu
Fuchs M.
Gelberman
Glanczma
Grün I.
Gutmann
Ifj. Jakol
Joszovits

Josif Rát
Kállós F.
Kállós L.
Dr. Kert
Klein M.
„Korona”
Landau C.
Lebovits
Lichtenst
Mátyás F.
Moskovits
Möller A.
Perl és I.
Pollák B.
Rosenber
Salzberge
Salzberge
Scherma
Schréter
Schöngut
Schusztar
Stein L.
Strausz
Stöckel I.
Szuk J.
Szuk M.
Szuk S.
Taub De
Weisz J.
Weisz J.
Dub Sal

Salamon
Löbl He

כתובה וחתומה טוב

Boldog újévet kívánunk rokonainknak, ismerőseinknek és üzletfeleinknek

Cluj Kolozsvár:

- Ing. Klínger József
Winkler Janka
Eisenstädter Samu
Bodner Benjamin és neje
Grünwald és Steiner
Birnath Mór és családja
Rösa Mór és családja
Léb Fivérak
Diamantstein Lázár és családja
Farkas Ignác
Hirschhorn Testvérek
Israel József és családja
Biro Andor
Barla Eduard és neje
Rados és Társa
Fischer Albert butorgyár
Ansländer Lajos és családja
Katz és Bernát
Salamon Jakab és családja
„Metropol“-kávéház
Rosenzweig Emanuel
Hirsch és Ozodik
„Adria“ hűtőkereskedés
Fruehter Lázár
Schächter Márton és családja
Oradea Mare-Nagyvárad
Blum Testvérek
Stern S. Endre
Dr. Fried József
Dr. Markovics Ignác és családja
Dr. Löw Béla
Witrael Vilmos

Sighetul-Marmatiei - Máramarossziget:

- Basch Ábrám és családja
Berkovits Dávid harisnyanagykereskedő cég
Blank Áron és családja
Eisikovits P. Hersch és családja
Fisch Lázár és családja
Frankel Salamon és neje
Dr. Fried Ábrám és neje
Fried Ignác és neje
Fried Jenő és családja
Friedmann Salamon sápkagyáros és családja
Fogel Ignác és társai
Fuchs Mózes Berné és családja
Gelberman Ábrám dentist és családja
Glancmann Ábrám és családja
Grün I. Buráchné és családja
Guttman Jakab divatárkereskedő és családja
Ifj. Jakobovits Adolf és neje
Jozovits Lipót hitközségi elnök és neje
Josif Ráth Bucuresti בית מוסחר אתרוגים לירמים ודרסים
Kallós Ferenc és neje
Káhn Ludovik és neje
Dr. Kertész József és neje
Klein Márton és családja
„Korona“ kávéház tulajdonosnője
Landa Ch. M. táleszgyár
Lebovits és Glück nemzetközi szállítók
Lichtenstein Áron és neje Klára
Mátyás Kálmán és családja
Moskovits és Salamon export-import iroda
Müller Antal és neje
Perl és Rosenkrantz cég
Pollák Béni és neje
Rosenberg és Markovits cég
Scheiberger Joáchim dentist és családja
Salzberger Menyhért dentist
Schermaun Dezső üveg- és porcellán angró üzlet
Schréter Izso és neje
Schöngut Jakab és Fia cég
Schuszer Ármín fodrászterme
Stein Lajos és neje
Strauszmann Salamon és családja
Stöckel Márton fodrászterme
Szunk Juda és fiai
Szunk Mihály és családja
Szunk Samu cég
Szunk Sándor és neje
Taub Dezső és neje
Weisz Izrael Ch. k. elnök és családja
Weisz Jenő „Bata“ cipőárúház
Dab Salamon és neje

Temesvár:

- Salamon Lajos és családja
Löbl Henrik

- Dr. Weisz Artur és családja
Kadima S. E.
Salamon László és családja
Sándor Arnold igazgató és családja
Kalmár Izso fényképész
Fehér Olga hirdetői és reklámvállalat
Niedermann Jakab
Lloyd Kávéház
Grosz Izso és családja
Tarbut Somér-csapat

Uioara Marosujvár:

- Kohn és Léb
Salamon Ferenc és családja
Goldenfeld Manó és neje
Steinherz Hermann és neje
Sternberg Lidor és családja
Bányász Izidor és családja
Dr. Benjamin Isor és Rózsika
Dr. Dénes Arthur és családja
Sonnenklar József, Várviz
Steinherz Ferenc
Nemes Márton
Léb Márton
Gál Béla
Fixel Vilmos és családja, Szászrégen
Fxel Áron és családja, Szászrégen
Struhl Adolf, Rabin, Salamá
Salamon és Fiai, Salamá
Özv. Kohn Sámuelné, Lupény

Dr. Krémer Ármín Cluj

boldog új esztendőt kíván egy az Eric Jiszráélben, mint a Chuc-laareben élő testvéreinek, rokonainak, barátainak és jóismerőseinek, valamint ezuton küldi jóhívásait Newyorkban Krémer Bernátnak és rokonainak, jóbarátainak és ismerőseinek.

Noszín Mór

boldog új évet kíván az összes barissziánusoknak és jóbarátainak.

Löbl Lajos

boldog új évet kíván az összes Aviva és Barissziánus jóbarátjainak, valamint az összes jóismerőseinek.

A Hitachdut Barisszia

boldog új esztendőt kíván az összes Hitchabrutoknak, a Hitachdut Avivanak, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek, a Keren Hajjeszódoknak, a Keren Kajemetnek, az erdélyi zsidó sajtónak.

A Hitachduth Aviva

eredményes, boldog új esztendőt kíván a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökségének, a Keren Hajjeszód és a Keren Kajemet erdélyi rész vezetőiségének, valamint az összes Aviva Hitchabrutnak, Ujévi üdvözléte szent fogadalom: hogy mindig fegyelmazetten és lelkesen fog dolgozni Cionért!

Weisz Sándor

az „Uj Kelet“ pénzeszedője

Az ősök megszentelt földjéről, elmúlt és elkövetkezendő nagy tettek színhelyéről, ezer esztendők álmainak, vágyódásainak, reménysegeinek országából, ahol véres verejtékkel, hallatlan küzdelmek közepette készíti elő egy kis csoport azt, aminek az előkészítésében az egész nemzetnek kellene részt vennie: az új otthon, a harmadikat, az utolsó, a véglegeset; a régi kék tengerpartokról s új fenyvesektől zúgó Kármel aljáról — forró, szívből jövő üdvözlétem az üjlesztendő alkalmával az mindazoknak Erdélyi galutban, kiknek a szíve ezzel a munkával együtt dobban, mindazoknak, öregeknek, fiataloknak és gyermekeknek, nőknek és férfiaknak, kikkel együtt kezdtek meg és folytattuk a művet azon a Kárpitok beárnyékolta földön s kik folytatják azt szeretettel, odaadással és felelősségérzettel, ahogy a nagy kor fiaikhoz illik. Vezéreknek és hatónaknak kiartást és munkájuk gyümölcsének élvezetét adja az örök Isten! S virasszon szerencsés, boldog esztendőt Jehuda minden maradékára! Egy szerencsés, boldog esztendőt annyi keserves után.

Haifa, a X. év küszöbén a Balfour deklaráció után.

Dr. Weissburg Chaim

Özv. Weissburg Ödönné és fia, Haifa ezuton kívánunk boldog új évet az ősök földjéről Erdélyben maradt rokonainknak, jóbarátainknak és ismerőseinknek.

כתובה וחתומה טובה

B. U. É. K.

barátainak és üzletfeleink

Hochmann Jakab

a

Tacámul ezüstárugyár tulajdonosa

Boldog új évet kíván rokonainak és ismerőseinek

Dr. Springer fogorvos Braşov

Boldog új évet kíván üzletfeleink, ismerőseink és rokonainak Klein Samu és családja Aiud

Boldog új évet kíván üzletfeleink Első Erdélyi Ékszerárugyár Cluj

Boldog új évet kíván rokonainak, ismerőseink és üzletfeleink Basch Jenő és családja Vişeu de sus

Boldog új évet kíván ismerőseink, jóbarátainak és igen tisztelt vevőinek Zauderer Dániel

posztóárugykereskedő, Oradea, str. N. Jorga

Boldog új évet kíván rokonainak és jóismerőseink Gottlieb József a Banca Marmorosch Cluj cégjegyzője és neje

Helyi és vidéki vevőkörének boldog új évet kíván Ifj. Pál Márton huscsarnok és hentesárugyár

Rokonaimnak, ismerőseimnek és jóakaróimnak boldog új évet kívánok Wiesel Jenő és családja Arad

M. Sámuel, Déva boldog új évet kíván rokonainak, jóbarátainak, ismerőseink és vevőinek

Boldog új évet kívánunk összes rokonainknak és ismerőseinknek. Salamon Testvérek Aranyosgyéres

Rokonainak, ismerőseink és barátainak ezuton kíván boldog új évet

Waldner Mór

לשנה טובה וחתומה

Összes barátainak és ismerőseinek boldog új évet kíván

Schwartz Adolf és családja
Arad, str. Popa I. Russin [Lujza-utca] 8.

Boldog új évet kívánok összes rokonaimnak és ismerőseimnek

Mendelsohn M. agent, Huedin

Rokonainak és ismerőseinek ezton kíván boldog új évet

Kasztner Izsák és családja
לשנה טובה ומתוקה

בחדש

A máramarosszigeti Barisszia Hitchabrutok boldog és munkás új esztendő kívánnak a Hitachdutnak és az összes Aviva-Barisszia csoportoknak

Első Máramarosi Hajlitott Faárú-és Butorgyár, Sighetul-Marmației

boldog új évet kíván t. üzletfeleinek

Farkas Saul fakereskedő Sighetul-Marmației

boldog új évet kíván t. üzletfeleinek

„Favorit“ kefégyár rt. Sighetul-Marmației

boldog új évet kíván t. üzletfeleinek

A Hitachdut Barisszia Timișoara

sok eredményt hozó munkás új esztendőt kíván minden Barissziánus testvérnek

Boldog új évet kíván barátainak és üzletfeleinek

„Union“ Schuhhandelgesellschaft, Cluj

A világ szenzáció az IDEAL

filc-kalapjal.

Szalmakalapot minden elfogadható árban árusít az

IDEAL

kalapszalonn. Forgalmasok 48 óra alatt készülnek
Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.

Konkurs

Die isr. Cultusgemeinde Mattersdorf (Burgenland, Österreich) sucht einen שׂרׂם der gleichfalls שׂרׂם sein soll, mit Autorisation von 3 anerkannten orth. Rabbinern u. bisherigen Wirkungskreis-Beauftragten, der nicht das 35 Lebensjahr überschritten.

Gehalt laut Übereinkommen freie Wohnung, und üblicher Anteil an der שׂרׂם.

Nur Beauftragten werden Spesen vergütet.

Anmeldung bis 1. Oktober.

Der Vorstand.

A FILM

Az ember, akit pofoznak

Andrejev Leonid regénye filmen

Andrejev Leonidnak, a világhírű orosz költőnek van egy mélyértelmű novellája. Egy embernek a sorsát írja meg benne, aki családihit reményeiben, barátja és felesége megcsalják és aki mindezt önmagát okolja. Ilyen körülmények között a legjobbnak azt tartja, ha beáll egy cirkuszba bohócának és ott, a közönség röheje közben megkapja szokot a pofonokat, amelyekkel meg akarja magát büntetni.

Az írónak ezt a nagyszerű ötletét legutóbbi filmre is feldolgozták. A filmet Viktor Sjostrom svéd rendező inszenálta. A tragikus clown szerepét Leon Chaney, ez a pompás karakterszínész játssza, ugyanez, aki a „Notre Damei toronyőr“ pupusának szerepében világhírré tett szert és aki „Az Opera fantomájá“ban is főszerepet játszott.

Uj filmének „Az ember, akit pofoznak“ a címe és kétségten, hogy a darabban érdeklik el Leon Chaney fejlődésének a csopontjához. Partnerei Norma Shearer, John Gilbert és Tully Marshall, szintén a legjobb színészei Hollywoodnak.

A darab cselekménye röviden a következő: Paul Beaumont, fiatal tudós, úgy érzi, hogy báró Reynard, barátja és dolgozó társa, megcsalja őt munkájában és feleségével. Amikor ez ellen fellázad, kikacagják. Lelkiileg összetörve hagyja el Párisot és egy vándorcirkuszhoz szegődik clownnak. Ott beleszeret egy lányba, ahozá azonban báró Reynard is közeláll. Beaumontnek most alkalm van, hogy megbosszulja magát a bárón és hogy egy szolgálatot tegyen a leánynak. Ez a szolgálat megalapítja a lány karrierjét, de Beaumontnak természetesen az életébe kerül.

A tragikus clown örökre kikacagta magát.

Bekanntmachung!

Die allbekannte Makkaroni & Teigwarenfabrik

Jakob Uhl's Söhne

Sibiu.

erzeugt von nun an auch

בשרה מלקחאין אונד מלקחאין שׂרׂם

unter strenger Aufsicht Sr. Ehrwürdigen Herrn
Oberabbtiner Herman Künstlicher

אבדקין ארטה סדר סיביו

Um Mühe und Geld zu ersparen liegt es im
eigenen Interesse jeder Küche solche zu
gebrauchen.

אכטע אונד פראד אונד זעעל.

הבשר אונד פראדאונען.

Megnyilt a „CORSO“-bazár Cluj, R. g. Ferdinand

(Hotel Transilvania épület) **No 17.**

Sokáig elszórakozhat kirakatainak megtekintésével. (v. Wesselényi M. u.)

Mielőtt beszire cipőt vásárolna, saját érdekében keresse fel

Gonda Testvérek cipőáruházát

hol a legszebb, legdivatosabb cipőket a legolcsóbb árban szerezheti be.

Iskolai cipőkben nagy választék.

Üzletek: Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25. a Főpostával szemben.
Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 5 Park szálloda

Schmollpaszta Rt. cipőkrémgyár Brassó.

30 kiállításon kitüntetve. 9 nagy aranyérem.

Csomagoló

ládák

és mindennemű posta, libériós ládák jutányosan beszerezhetők az

Optima

ládagyárban

ECKSTEIN és RÓTH — ORADEA
Calea Victoriei (Kolozsvari-utca) 101-103.
Telefon 9-99.

Nussbaum Testvérek

norinbergi és já ékárú nagykereskedők

Főüzlet Targu-Mures, fiókiület Cluj

Utazó

üzletszerzők

kerestetnek

az ország minden megyéjében, akik csak intelligens magánfeleket látogatnak e y

közszükségleti cikk terjesztésére.

★

Csak jófellépésű, agilis urak küldjék ajánlataikat azonnal „Nagy kereset“ jeligére e lap kiadóhivatalába.

Csütörtök

Hog

A kamar

(Cluj Kol tudostjótól. bukaresti oraj-lentettük, dez s ezzel reket intézet beérkező vál tárgyalási a mara után te ipari székeli konferenciáj kérdéseire ad

Az első egy hangzik hazai iparnak siben?

A kérdés indul ki, hogy vámbkedv szm S.ükségesnek anyagok és nak csökken albbiakban

Azoknak lyek egyrészt be belföldön gyapot és v minimális vá Erre feltétele lesztése érde csekély töké nyesen felve kekel szem hogy ez a ké adassék meg leti cikkeket

A belföld mok csökken ladják meg bizonyos eset

Miután e raink nemcs minőségileg ezenfelül mé méknél vámp portnál. Eze ségesnek ma zott kész a magasabbra versenye ma fejlesztését l

Arra a k téséről szóló véleménye é különleges tá az ipari szak a választ.

A hazai ezidő szerint tésének, hog szolgálja. Az iparfejlesztés leg sem kiel az idők foly például a va szoritása soh

Az összes kölcsön nyu általánosság zik legkevés

Meg kell is dolgozó v mennyiségű janak és a v

KOZGAZDASAG

Hogyan gondolja el a kolozsvári kamara a belföldi ipar támogatását

A kamara ipari szekciójának tegnapi antélján megállapította a Kamarák Szövetségének adandó válaszát

(Cluj Kolozsvár, szeptember 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi és iparkamarák bukaresti országos szövetsége, mint nemrégiben jelentették, nagyarányú gazdasági ankétot rendezett ezzel kapcsolatban különböző körkérdéseket intézett az összes kamarákhoz, amelyekre beérkező válaszok fogják a gazdasági ankét tárgyalási alapját képezni. A nagyváradi kamara után tegnap este a kolozsvári kamara ipari szekciójának tartotta meg ebben a tárgyban konferenciáját és megállapította a szövetség kérdéseire adandó válaszokat.

Az Ipar vámkedvezményei

Az első kérdés, amely az iparra vonatkozik, így hangzik: Mi a véleménye a kamarának a hazai iparnak adandó vámkedvezmények kérdésében?

A kérdésre a válasz abból az alapszövegből indul ki, hogy az ipar fejlesztése megfelelő vámkedvezmények nélkül el sem képzelhető. Szükségesnek tartja a kamara a külföldi nyersanyagok és félgyártmányok behozatali vámjának csökkentését, vagy teljes elengedését az alábbiakban kifejtett elvek alapján.

Azoknak a cikkeknek a gyártásához, amelyek egyrésze a nyersanyagok nem szerezhetőek belföldön, mint például a szövőiparban a gyapot és vegyi cikkek, vámentesen, vagy minimális vámmal mellett legyenek importálhatók. Erre feltétlenül szükség van, a hazai ipar fejlesztése érdekében és azért, hogy a belföldi, csekély tökével rendelkező kezdő ipar eredményesen felvehesse a versenyt a külföldi termékekkel szemben. Súly helyezendő azonban arra, hogy ez a kedvezmény csak olyan gyárak részére adassék meg, amelyek kifejezetten közszükségleti cikkek gyártanak.

Az exporciós kérdése

A belföldön készült áruk kivitelénél a vámkedvezmények annyira, hogy azok ne haladják meg az áru értékének egy százalékát, bizonyos esetekben pedig még egy ezrelékét sem.

Miután egyes ipari cikkekben meglévő gyáraink nemcsak a belföldi szükségletet tudják minőségileg és mennyiségileg kielégíteni, hanem ezenfelül még exportálásra is képesek, ezen termékeknél vámentességet kell biztosítani az exportnál. Ezeknél a cikkekkel feltétlenül szükségesnek mutatkozik, hogy a külföldről behozott kész áruk importálhatóságát a lehető legmagasabbra emeljék fel, mert a külföldi gyárak versenye ma olyan erős, hogy a belföldi ipar fejlesztését lehetetlenné teszi.

Az Iparpartólási törvény kritikája

Arra a kérdésre, hogy a hazai ipar fejlesztéséről szóló törvény tekintetében mi a kamara véleménye és melyek azok az iparok, amelyek különleges támogatásban volnának részesítendőek, az ipari szakosztály az alábbiakban adja meg a választ.

A hazai ipar fejlesztéséről szóló törvény ezidő szerint nem felel meg annak a rendelkezésnek, hogy az ipar fejlődését ténylegesen szolgálja. Azok a kedvezmények, amelyeket az iparfejlesztési törvény nyújt, még megközelítőleg sem kielégítőek, már csak azért sem, mert az idők folyamán változást szenvedtek. Így például a vasúti kedvezményes szállítás megszűrése sokat levon a kedvezmény értékéből.

Olcsó hitelek és prémiumok

Az összes kedvezmények között az olcsó kölcsön nyújtása volna a legfontosabb, de nagy általánosságban éppen ezt a kedvezményt élvezik legkevésbé a vállalatok.

Meg kellene honosítani, hogy az exportra is dolgozó vállalatok bizonyos értékű, illetőleg mennyiségű áruk kivitele után prémiumot kapjanak és a vasúti szállítási díjnak egy részét

visszatéríték számukra. Ezzel nagymértékben lehetne fokozni az export iránti törekvést, amely természetesen magától vonná a gyáripar nagyarányú fejlődését.

Miután a jelenleg érvényben lévő állami kedvezmények legnagyobb részének a kézműipar nem veszi hasznát, az arra érdemes kisiparosokat gépségélyek útján kell támogatni. Javasolja a kamara a kézműipar gyárosítását, a termelő, anyagbeszerző és készáru értékesítő szervezetek létesítése útján.

A brassói Schmoll vegyészeti gyár nagyarányú fejlődése

A világhírű Schmoll Károly-féle vegyészeti gyárak romániai főzeme új fejlődési lépéshez érkezett. A gyár Brassóban lévő telepét, amely nagy felszerelés, mint berendezés szempontjából vetekedik sok külföldi vegyészeti üzemmel, kibővíti és a Hosszu utcai gyárát új épületek és Alakítások eszközésével kiterjeszti. Ebből az alkalomból nem lesz érdektelen, ha ennek a világhírű vegyészeti konzorciumnak fejlődési útját ismertetjük.

Schmoll Károly első gyárát még 1884-ben alapította meg Bácsban és aránylag rövid idő alatt gyármányait a világ összes piacain is merítette. A cikkek gyártása hatalmas lendületet vett, úgy, hogy a bécsi gyár egyedül már nem győzte a fogyasztásban egyre nagyobb arányokat öltő cikkek gyártását és egyúttal alapította meg fiógyárát Budapesten, Párizsban, Marburgban és végül Brassóban. A brassói gyárát a világhírű cég csak 1923 szeptember elsején alapította meg ötszáz ezer lej alaptőkével egy, a romániai törvényeknek megfelelő részvénytársaság keretében, ezt az alaptőkét azonban rövidebben kétféle lejtő emelte a részvénytársaság, mert az üzem gyors fejlődésével és az investálás értékével összehangzásba akarták hozni az alaptőkét is.

A brassói üzem a Schmoll gyárak tradíciójához híven, csak a legfinomabb francia terpentines árut állítja elő, még pedig c'pokrém, mindenféle színezet, puhasztát és parfümpasztát abban a minőségben, amelyet az összes Schmoll-gyárak előállítanak. A gyártmányok kitűnő minőségére misem jellemző jobban, mint az, hogy eddig kileve aranyéremmel, 27 ezüst- és bronzéremmel lettek kitüntetve a bécsi, párizsi, budapesti, római, augsburgi stb. kiállítások alkalmával.

Kétségtelen, hogy a romániai üzem fejlődéséhez, amely évenként mintegy hatszáz ezer tucat árut hoz forgalomba, a világhírű márkák kivételével a gyár igazgatósága járult hozzá elsősorban. Az igazgatóság tagjai közül szinte megbe-

Hogy mely iparokat kell különösebben támogatásban részesíteni, általános elvül a következő osztályozást tartja szükségesnek:

I. Azok a vállalatok, amelyek belföldi nyersanyagból közszükségleti cikkek gyártanak, II., amelyek vegyesen belföldi és külföldi anyagokból állítanak elő közszükségleti cikkek, III., amelyek kizárólag külföldi anyagokból állítanak elő közszükségleti cikkek, IV., amelyek belföldi anyagokból nem közszükségleti cikkek készítenek, V., amelyek vegyesen belföldi és külföldi anyagokból nem közszükségleti cikkek állítanak elő és végül

VI., azok a vállalatok, amelyek csak külföldi anyagokból nem közszükségleti cikkek készítenek.

A kamara véleménye szerint ebbe a hat kategóriába kell beosztani az állami támogatás arányait oly módon, hogy az a fontosság és a közszükséglet szempontjához igazodjék. A javaslatokat a kamara megfelelő indokollással látta el és már a közeli napokban felterjeszti a kamarák országos szövetségéhez.

csülhetetlen érdemeket szereztek elsősorban Micu Sándor igazgató, továbbá Blittay S. helyettesigazgató, aki az eladási osztály vezetője, valamint Beer Miklós cégjegyző. A gyár jelenleg 24 tisztviselőt foglalkoztat, amelyek közül tizenketten utazói minőségben állandóan az ország különböző részein helyezik el a gyár produktumait. A munkásszáma állandóan meghaladja a negyvenet és előreláthatólag a kibővítés után ez a szám erősen fog emelkedni.

TÖZSDE

Szeptember 9 én

A mai napon ünnep miatt szünetelt a devizaforgalom. Zürichben a lej nyitásnál 256 50, zárlatnál 257 50 volt.

* A brassói „Laboratórium Leo”. Három évvel ezelőtt alakult meg a Brassó melletti Ghimbárban a „Laboratórium Leo” drezdai gyógyszerész-vegyészeti hasonló nevű laboratórium fióküzeme, amely a nagy külföldi gyógyszerészeti gyárak produktumaival teljesen egyenlő értékű cikkek hoz forgalomba. A laboratóriumot annak tulajdonosa, Sipek Teodor mérnök 1923-ban alapította. Sipek mérnök és a laboratórium műszaki igazgatója Gusztáv Gotschling rövid három év alatt nemzetközi relációkban is elsőrendűvé fejlesztették ki a romániai üzemet. A laboratórium főgyártmánya a világmárkájú „Chlorodont” fogpaszta, amelyet az egész világon használnak. Gyártanak ezenkívül „Chlorodont” márkájú szájvizet és „Chlorodont” extraktot, amelyek a legkeresettebb droguscia cikkek közé tartoznak. Egyik keresett cikke a laboratóriumnak még az elismerten kitűnő minőségű zsírmentes és zsírmentes arckrém, valamint a világhírű „Leo” borotvaszappan, amelyek hazafokla felülmúlja az összes forgalomban lévő borotvaszappanokat.

Legjobb, legszebb, legolcsóbb

harisnya

mégis csak Sándor Testvéreké! Reg. Reg. Ferdinand 13. Eduard Sándor & Co-nál, Piata Unirii 17 alatt kaphatók.

Bordás hársony

(20 színben)

L. 98

AU PRINTEMPS

áruházban

(ezelőtt Missir) Str. Memorandului 11.

Aranyér

ANUSOL
Goedecke

Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyulad, sebes és vérző helyeket. Art. limas alkatrészekből mentes, reggel és este egy kapocska lesz a végbébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható

Gyár címe: **Goedecke & Co.**
Chem. Fabrik Leipzig
Raktár **F. H. Mees** Bucarest
Calea Griviței 61

